

№01-14 від 15 лютого 2011 р.

Державна податкова служба України

Всеукраїнська асоціація кредитних спілок (далі – ВАКС) та об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» (далі – ПЗВ), які об'єднують більш 150 неприбуткових організацій кредитних спілок, звертаються з проханням надати роз'яснення по окремим питанням застосування положень Податкового кодексу України.

Щодо Розділу III «Податок на прибуток підприємств.»

1. Пунктом 135.5.5 статті 135 визначено, що до інших доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, зокрема, включаються:

«... суми поворотної фінансової допомоги, отриманої платником податку у звітному податковому періоді, що залишаються неповерненими на кінець такого звітного періоду, від осіб, які не є платниками цього податку (в тому числі нерезидентів), або осіб, які згідно із цим Кодексом мають пільги з цього податку, в тому числі право застосовувати ставки податку нижчі, ніж установлені пунктом 151.1 статті 151 цього Кодексу.<...>»

При цьому Положення цього пункту не поширюються на суми поворотної фінансової допомоги, отриманої від засновника/учасника (в тому числі нерезидента) такого платника податку, у випадку повернення такої допомоги не пізніше 365 календарних днів з дня її отримання.

Питання: Чи має право кредитна спілка застосовувати даний пункт Кодексу при отриманні поворотної фінансової допомоги від члена кредитної спілки?

2. Пунктом 139.1.12 статті 139 визначено, що до складу витрат платників податків не включаються:

«витрати, понесені у зв'язку із придбанням товарів (робіт, послуг) та інших матеріальних і нематеріальних активів у фізичної особи - підприємця, що сплачує єдиний податок (крім витрат, понесених у зв'язку із придбанням робіт, послуг у фізичної особи - платника єдиного податку, яка здійснює діяльність у сфері інформатизації).»

Питання: Яким чином цей пункт впливає на податковий облік неприбуткових організацій?

3. Статтею 157 передбачено, що від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених у пунктах «а», «б», «в» та «г» пункту 157.1 даної статті, отримані, зокрема, у вигляді:

«...дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін.»

Питання: Чи мають право зазначені неприбуткові організації отримувати таку технічну чи благодійну (у тому числі гуманітарну) допомогу не від своїх членів?

4. В пункті 157.4 зазначено, що від оподаткування звільняються доходи кредитних спілок, отримані, зокрема, у вигляді:

«... доходів від здійснення операцій з активами (у тому числі пасивних доходів) недержавних пенсійних фондів та кредитних спілок, за пенсійними вкладками (внесками), рахунками учасників фондів банківського управління відповідно до закону з цих питань.»

Питання: Які саме операції вважаються операціями з активами?

Щодо Розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб».

1. У пункті 162.3 ПКУ зазначено:

«У разі смерті платника податку або оголошення його судом померлим чи визнання безвісно відсутнім або втрати ним статусу резидента (за відсутності податкових зобов'язань як нерезидента згідно з цим Кодексом) податок за останній податковий період справляється з нарахованих на його користь доходів. Відповідно до цього останнім податковим періодом вважається період, який закінчується днем, на який відповідно припадає смерть такого платника податку, винесення такого судового рішення чи втрата ним статусу резидента. У разі відсутності нарахованих доходів податок сплаті не підлягає.»

Питання: Який порядок сплати податку та відображення в звітності повинна застосувати кредитна спілка, якщо позичальник помер в 2010 році, а визнання судом кредиту безнадійним та списання такого кредиту відбулося в 1 кварталі 2011 року?

2. Згідно пп. «д» п. 164.2.17 ПКУ оподатковуються «суми боргу платника податку, анульованого кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності.» При цьому «якщо кредитор повідомляє платника податку-боржника про анулювання боргу та включає суму анульованого боргу до податкового розрахунку суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, за підсумками звітного періоду, у якому такий борг було анульовано, такий боржник самостійно сплачує податок з таких доходів та відображає їх у річній податковій декларації»

Питання: Якими документами необхідно підтвердити повідомлення платника податків? У випадку неможливості повідомлення платника податків, які дії має виконати кредитор?

3. Згідно п. 164.2.7 ПКУ об'єктом оподаткування є «...дохід, що становить позитивну різницю між сумою коштів, одержаною платником податку від фінансової установи після реалізації заставленого майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку

своїх зобов'язань за договором кредиту (позики), та сумою фактично сплачених платником податку зобов'язань за таким договором кредиту (позики), і сумою, що отримана фінансовою установою в рахунок компенсації своїх витрат/втрат (включаючи залишок непогашеної платником податку суми фінансового кредиту) згідно з таким договором.» При цьому «фізична особа самостійно сплачує податок з таких доходів та зазначає їх у річній податковій декларації».

Питання: Який порядок оподаткування у випадку, коли виконавча служба не змогла реалізувати заставлене майно і передає таке майно кредитній спілці?

4. У Податковому кодексі зазначено:

«165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи:

<...>

165.1.21. сума, сплачена роботодавцем на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів за фізичну особу, але не вище розміру, визначеного в абзаці першому підпункту 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 цього Кодексу на кожний повний або неповний місяць підготовки чи перепідготовки такої фізичної особи, незалежно від того, чи перебуває ця особа у трудових відносинах з роботодавцем, але за умови, що вона уклала з ним письмовий договір (контракт) про взяті зобов'язання з відпрацювання у такого роботодавця після закінчення вищого та/або професійно-технічного навчального закладу і отримання спеціальності (кваліфікації) не менше ніж три роки.

<...>

165.1.37. сума витрат роботодавця у зв'язку з підвищенням кваліфікації (перепідготовкою) платника податку згідно із законом.»

Проте, згідно вимог Держаної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, визначених Розпорядженням від 13.07.2004 р. № 1590 «Про затвердження Професійних вимог до керівників та головних бухгалтерів фінансових установ», керівники та головні бухгалтери кредитних спілок зобов'язані періодично «*пройти підвищення кваліфікації та скласти екзамени на відповідність знань професійним вимогам за типовою програмою підвищення кваліфікації керівників, складеною за напрямом діяльності фінансової установи та затвердженою Держфінпослуг.*» Підвищення кваліфікації проводиться виключно вищими навчальними закладами.

Питання: Який пункт (п. 165.1.21 чи п. 165.1.37) ПКУ необхідно застосовувати кредитним спілкам? Куди відносити сплату за складання екзамену?

5. У п. 170.12.2 ПКУ зазначено:

«Кредитна спілка, що виплачує плату (відсотки), що розподіляється на пайові членські внески членів кредитної спілки, платникам цього податку, надає податковому органу у строки, встановлені цим Кодексом для податкового кварталу, податковий розрахунок про нараховану плату (відсотки) та утриманий на неї податок.

Питання: У податковій декларації з податку на доходи фізичних осіб, щомісячне подання якої передбачено пп. «д» п. 176.2 ПКУ, не потрібно зазначати такі дані. Однак при цьому загальні суми доходів (нарахованих, виплачених) та загальні суми податку (утриманого, перерахованого), зазначені в таких деклараціях за три місяці кварталу не будуть відповідати загальним сумам, зазначеним в

податковому розрахунку (ф. 1-ДФ). Чи повинна бути обов'язковою така відповідність?

6. Відповідно до пп. «б» п. 176.2 ПКУ наказом від 24.12.2010 р. № 1020 було затверджено форму Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядок її заповнення. В пункті 3.6 даного Порядку зазначено:

«У графі 5 "Ознака доходу" зазначається ознака доходу згідно з довідником ознак доходів, наведеним у додатку до цього Порядку. Ознака доходу визначається до нарахованого доходу. Якщо доходи виплачуються у звітному кварталі не в повному обсязі і їх остаточна виплата буде здійснюватись у наступних кварталах, ознака доходу в разі виплати повинна вказуватися відповідно до нарахованого в попередньому кварталі доходу. <...>»

При цьому строк сплати податку визначений п. 168.1 ПКУ:

« 168.1.2. Податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цього податку до бюджету.

<...>

168.1.4. Якщо оподатковуваний дохід надається у негрошовій формі чи виплачується готівкою з каси податкового агента, податок сплачується (перераховується) до бюджету протягом банківського дня, що настає за днем такого нарахування (виплати, надання).»

Питання: Враховуючи зазначене вище, який порядок сплати податку та відображення в звітності повинна застосувати кредитна спілка, якщо розподіл доходу у вигляді плати (процентів) на пайові членські внески членів кредитної спілки відбудеться в 1 кварталі 2011 року, а остання виплата такого доходу буде виконана в 1 кварталі 2012 року?

7. На відміну від Закону «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. № 889-IV, Податковий кодекс не містить прямої заборони щодо застосування податкової соціальної пільги до заробітної плати фізособи, яка одночасно зареєстрована підприємцем (отримує доходи від підприємницької діяльності).

Питання: Чи можна застосовувати податкову соціальну пільгу до заробітної плати такого працівника?

*З вдячністю за співпрацю та надією на отримання роз'яснень,
від імені членів ВАКС та ПЗВ*

Президент ВАКС

В. Волковська

Голова Правління ПЗВ

І. Вишневський